

SKEDSMO KOMMUNE
Rådmann
Organisasjons- og personalavdelingen

POSTADRESSE
Postboks 313 2001 Lillestrøm

SENTRALBORD
66 93 80 00

BESØKSADRESSE
Jonas Lies gate 18 Lillestrøm

TELEFAX
66 93 85 90

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

28 JUN 2011

DERES REF:

VÅR REF:
2011/1075

SAKSBEHANDLER:
Hans Tore Hoff,

DATO:
27.06.2011

Høringsuttalelse - forskrift til ny vergemålslov

Jeg viser til departementets høringsbrev 9. februar då.

Kommunen har innhentet en vurdering fra overformynder Staurem i sakens anledning.
Formannskapet vedtok 13. april då å oversende denne som kommunens høringsuttalelse i saken.

Vedlagt følger sakens dokumenter.

Med hilsen

Hans Tore Hoff
Kommuneadvokat

Godkjent og ekspedert uten underskrift

PS 11/47 Høring - forskrift til den nye vergemålsloven mv

Behandling i formannskapet - 13.04.2011:

Øyvind Lensnes (FrP) fremmet følgende forslag:

*§ 21 bokstav d i forslag til forskrift til vergemålsloven endres til:
Har en formue på kr 200.000 eller mindre.*

Forslaget fikk 3 stemmer (FrP) og falt.

Vedtak i formannskapet - 13.04.2011:

Uttalelsen fra overformynder Martin Staurem oversendes Justisdepartementet som kommunens høringsuttalelse i saken.

Enstemmig vedtatt.

SAKSFRAMLEGG

SKEDSMO KOMMUNE

Saksmappe	Løpenr.	Saksbehandler
2011/1075	18454/2011	Hans Tore Hoff

Høring - forskrift til den nye vergemålsloven mv

Saksgang

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
11/47	Formannskapet	13.04.2011

Rådmannens forslag til vedtak:

Uttalelsen fra overformynden Martin Staurem oversendes Justisdepartementet som kommunens høringsuttalelse i saken.

Vedlegg

1. Høringsbrev 09022011
2. Høringsnotat (utrykt vedlegg)
3. Uttalelse om forslaget 21032011 fra overformynder Staurem

Saksframstilling

Ved lov 26. mars 2010 nr. 9 ble det vedtatt ny vergemålslov. Hovedsiktemålet med loven er å bedre rettsikkerheten og rettslikheten for de mennesker som trenger vergemål. Loven medfører en regionalisering av de lokale vergemålsmyndighetene (overformynderiene) ved at oppgavene overføres fra kommunen til fylkesmannen. Loven er foreløpig ikke satt i kraft.

I brev 9. februar då har Justisdepartementet sendt et forslag til forskrifter til den nye vergemålsloven og forslag til endringer i annen lovgivning som følge av den nye vergemålsloven på høring. Høringsfristen er 9. mai 2011.

Forskriftsforslaget omhandler mange spørsmål som det er nødvendig å ha hatt praktisk innsikt i for å kunne vurdere. Rådmannen har derfor bedt mangeårig overformynder i Skedsmo, Martin Staurem, om å gå igjennom og kommentere forslaget til forskrifter, jf vedlegg 3.

Rådmannen foreslår at uttalelsen fra overformynder Martin Staurem oversendes Justisdepartementet som Skedsmo kommunes høringsuttalelse i saken.

Skedsmo kommune den 23032011

Torstein Leifo

rådmann

NOTAT

Til: Skedsmo kommune v/advokat Hans Tore Hoff

Fra: Skedsmo Overformynderi

Dato: 21.03.2011

Sak: **UTTALELSE OM FORSLAG TIL FORSKRIFTER TIL NY VERGEMÅLSLOV**

Skedsmo Overformynderi har gjennomgått høringsnotatet fra Justisdepartementet vedrørende forskrifter m v til den nye vergemålsloven. Vi har en del merknader til forslaget.

I utgangspunktet synes mange av forskriftsforslagene å være godt begrunnet og utformet. Vi har derfor begrenset oss til å kommentere enkelte punkter i forslaget, herunder der hvor departementet spesielt har bedt om høringsinstansenes uttalelser. Dette innebærer stort sett at bestemmelser som ikke er kommentert, er vi enige i.

Forskriftene kommenteres etter sin paragrafnummerering.

§ 3, tredje punktum: Skedsmo Overformynderi er enig i at det er behov for en slik bestemmelse.

§ 4: Overformynderiet er enig i behovet for en beredskapsordning for verger.

For ordens skyld bemerkes at i straffesaker vil bistandsadvokaten der en slik er oppnevnt, med fordel kunne brukes som verge for vedkommende i forbindelse med straffesaken. Dermed får vergen automatisk lønn, og en bistandsadvokat skal jo nettopp ivareta interessene til den en er oppnevnt for, på samme måten som en verge skal.

I notatet på side 22/24 om Skjema for begjæring om vergemål samt melding om behov for vergemål: Vi ville se det som en stor fordel om det ble utarbeidet en "mal" for slike begjæringer/meldinger. I og med forslaget om fylkesmannens innsynsrett i den vergetrengendes ligning, er det bare et lite antall opplysninger et slikt skjema behøver å inneholde. I Skedsmo Overformynderi klarer vi oss med ett A4-ark. Noen plikt til å bruke skjemaet kan heller ikke vi se behov for, men at man kan ha det som retningsgivende.

§ 15 om legeerklæringer: I de fleste tilfellene er det ikke fastlegen, men tilsynslegen eller sykehjemslegen på institusjonen hvor den vergetrengende er innlagt, som avgir legeerklæring/melding om behov for verge. Det er vel bare "utenforstående" leger man her tenker på, om det er fastlegen eller en annen lege som konsulteres. For øvrig har vi ingen bemerkninger til forslaget.

§ 16 – Utlån: En gjør oppmerksom på at bestemmelsen i lovens § 39, første ledd litra j om fylkesmannens samtykke, bare gjelder for lån til nærstående. Ved lån til andre, kan vergen treffe beslutningen alene. Dette bør for å unngå misforståelser, presiseres i overskriften til § 16, f eks således:

”§ 16 Vilkår for lån til vergen og andre nærstående fra midler .....

Videre gjøres for ordens skyld oppmerksom på at betegnelsen ”pantobligasjon” nå er erstattet med ”pantedokument”.

§§ 18 - 19: Skedsmo Overformynderi er enig i at forskriften om ordningen med godtgjørelse for vergens arbeid bør gjøres fast, men samtidig meget fleksibel, slik at forskriften fanger opp så vel alle typetilfeller som alle unntakstilfeller. Vi har i dag en ordning med godtgjørelse til hjelpevergene på kr 250-300 pr time som faste verger. Slektninger som er hjelpeverge, vil som regel ikke få noen godtgjørelse, men i enkelte tilfeller – hvor det er mye arbeid forbundet med vergeoppdraget – vil de kunne få godtgjørelse, utmålt i det enkelte tilfelle. Det er imidlertid ofte vanskelig for hjelpevergen å skille mellom oppdraget som verge og at man er nærstående eller pårørende. Et forslag med en fast godtgjørelse, og hvor merarbeid kan godtgjøres ut over dette, ser vi derfor som positivt.

Hva angår satsene, bør de etter vår mening **bindes til G** slik den er pr 01.01. i kalenderåret. Dermed får man en årlig automatisk regulering, og behøver ikke å lete opp konsumprisindeksen stadig vekk.

Vi foreslår følgende endringer i forslaget til § 18: Kr 3.500 erstattes med 0,05G; kr 7.500 erstattes med 0,1G; kr 2.000 erstattes med 0,03G; kr 4.500 erstattes med 0,06G; kr 4.000 erstattes med 0,054G; kr 10.000 erstattes med 0,15G. Enn videre timesatsen: Kr 130 erstattes med 0,002G, og kr 400 (som er en relativt høy godtgjørelse i dag, den brukes bare helt unntaksvis hos oss) erstattes med 0,005G.

§ 20: Skedsmo Overformynderi vil anbefale en **fast utgiftsdekning** på 0,016G, som tilsvarer ca kr 1.200 i dag – dvs kr 100 pr måned. Noe lavere utgiftsgodtgjørelse enn dette blir etter vår mening urimelig lav. Vi går med andre ord inn for alternativ nr 2.

På side 33 i notatet redegjøres for hva beløpet er ment å skulle dekke. Her er nevnt at transport ”i utgangspunktet løses ved bruk av offentlig kommunikasjon”. For nærstående verger kan dette kanskje være tilfelle. Men for de faste verger er dette særdeles upraktisk og vil neppe bli godtatt av vergene. Har man 10-15 forskjellige vergeoppdrag, kan man ikke forlange at vedkommende skal ta buss eller tog for å kunne utføre sine oppdrag. Kilometergodtgjørelse etter statens satser er her det eneste praktiske, og blir praktisert i vårt overformynderi.

§ 21: Med så strikte grenser som dette, er det fare for at en unntaksbestemmelse vil bli brukt oftere enn hovedregelen. Hva angår inntekten, er det ikke bruttoinntekten som bør være avgjørende, men hvor meget vedkommende har igjen etter at de faste utgifter og leveomkostninger er dekket. Unntaksbestemmelsen vil fange opp "urimelighets-tilfellene" hva angår formuen, men ikke hva angår inntekten. Vi foreslår derfor følgende tillegg i siste ledd i § 21:

"Fylkesmannen kan også dekke godtgjørelse og utgifter til vergen hvis man finner at den vergetrengendes inntekt ikke er tilstrekkelig til å dekke slike utgifter.

Inndrivelsesspørsmålet kan vi ikke se er behandlet i notatet. Ikke alltid disponerer vergen eller fylkesmannen midlene til den som er satt under vergemål. Dersom den vergetrengende da ikke prioriterer utgiftene til vergen, risikerer vergen ikke å få godtgjørelse hverken for arbeid eller utgifter uten å måtte tvangsinn drive sitt krav – hvilket selvsagt er uholdbart. For slike tilfeller bør man ha en ordning hvor fylkesmannen forskutterer godtgjørelsen. Det blir da opp til fylkesmannen å inndrive kravet fra den vergetrengende, eventuelt å ettergi kravet dersom den vergetrengende ikke har tilstrekkelig midler. Etter vår mening bør dette tas inn i forskriften, slik at så vel vergen som fylkesmannen vet hva man skal forholde seg til. Vi foreslår derfor følgende tillegg i forskriftens § 21, siste ledd (som settes inn etter tillegget foreslått i forrige avsnitt ovenfor):

Dersom vergen eller fylkesmannen ikke disponerer midler for den vergetrengende, kan fylkesmannen forskuttere godtgjørelsen og utgiftene til vergen.

Et annet spørsmål som bør vurderes, er **hvem som skal være vergens arbeidsgiver**. Der hvor godtgjørelsen til vergen dekkes direkte av den vergetrengendes midler, må det være den vergetrengende som betraktes som arbeidsgiver, jfr nedenfor om fritak for skatt. Spørsmålet oppstår i de tilfeller hvor enten fylkesmannen dekker godtgjørelsen over sitt budsjett; eller hvor fylkesmannen forskutterer godtgjørelsen, jfr avsnittet ovenfor om inndrivelse. Etter vår mening vil det da være naturlig at fylkesmannen er arbeidsgiver for disse tilfellene. Men da må man fastsette ved forskrift at skattefritaket på kr 4.000 pr kalenderår skal gjelde for den enkelte vergetrengende, og ikke for den samlede godtgjørelse (for flere klienter) som utbetales fra fylkesmannen til vedkommende verge. Her kreves det derfor et tillegg til forskriften på notatets siste side (side 116), f eks slik:

"Satsene gjelder for hvert enkelt vergeoppdrag."

Side 31 i.f./punkt 7.2.3 – **Fritak for skatt:** Vi er helt enige i at grensen for lønnpplikt settes til kr 4.000, dvs slik det i dag er for "arbeid i hjemmet". Vi er kjent med at flere overformyndier praktiserer denne bestemmelsen i dag for godtgjørelse til hjelpeverger, fordi en naturlig tolking av "arbeid i hjemmet" også omfatter hjelpevergearbeid. Dermed blir også godtgjørelsen **fritatt for arbeidsgiveravgift**, og man vil kunne bruke blankett **RF-1049**

”Oppgjørsblankett for private arbeidsgivere”. Vi tror derfor ikke at dette vil føre til særlig tap av skatteinntekter. (Se avsnittet ovenfor om tillegg til forskriftsendringen.)

§ 25, første ledd: Så lenge man har vurdert nøye om ektefellen/samboeren bør oppnevnes som verge, jfr lovens § 28, tredje ledd, er vi enige i bestemmelsen.

§ 22: Vi synes det er riktig å begrense ”regnskapsplikten” til innsending av de angitte utskrifter og opplysninger.

§ 23: Vi er ikke enige i at fylkesmannen skal pålegge utvidet regnskapsplikt ved drift av fast eiendom. Nå kommer det an på hva man legger i ”drift av fast eiendom”: Er det utleie av en hybel i kjelleren i vedkommendes bolighus, kan vi ikke se behov for utvidet regnskapsplikt – inntekten vil jo fremgå såvel av bankkontoutskriften som av selvangivelsen. Men ved drift av større utleieeiendommer vil saken stille seg annerledes. Vi vil derfor foreslå at ordet ”skal” erstattes med ”kan”.

§§ 27 flg: Vi er enige i grensen på 2G.

§ 30: Vi er enige i at også forsikringsselskaper pålegges meldeplikt før utbetaling skjer, slik som det praktiseres i dag.

Side 41 flg og side 45-46 – spesielt om **ARV:** Bestemmelsen i skiftelovens § 39 (omtalt på notatets side 42 og 45 i.f.) gjelder bare ved offentlig skifte. De aller fleste skifter er private, og da kommer ikke denne bestemmelse til anvendelse. Vi får da melding fra Skatteetatens arveavgiftsavdeling (tidligere Skattefogden) med angivelse av hvor meget den umyndige har arvet. Men dette får vi først etter at arven er falt og fordelt, og etter at Melding om arv er sendt inn til Skatteetaten. Nå betyr ikke det i praksis så mye, vi får i hvert fall fatt i pengene hvis det er noen sum som skal undergis forvaltning. Også ved erklæring om **arvefrafall** kommer dette inn. Til orientering hitsettes fra teksten i blankett RF-1622B ”Erklæring om frafall av falt arv etter arvelovens § 74”:

Dersom mottaker er umyndig og verdien av de frafalte midler er 75.000 kroner eller mer, skal overformyndieriet i mottakerens bostedskommune varsles. Er overformyndieriet ikke varslet, kan arveavgiftsmyndigheten sette arvefrafallet til side. Et frafall kan ikke legges til grunn ved arveavgiftsberegningen dersom frafallsgiver har bestemt at de frafalte midler skal være unntatt fra overformyndieriets forvaltning.

§ 29: Mottak av arv, arveforskudd eller gaver vil jo etter forskriftsforslaget bli dekket av skattemyndighetenes rapporteringsplikt i § 29. Dette er en meget vesentlig bestemmelse, sammenholdt med lovens § 54 tredje ledd, og vil medføre at man får langt større midler til forvaltning enn man har i dag, hvor det ikke er noen fast rapportering hverken fra skattemyndigheter eller fra banker (se nærmere nedenfor).

Lovens § 54, tredje ledd: Vi er helt enige i denne lovendringen. Denne innsynsretten er helt avgjørende for at fylkesmannen skal kunne utføre sitt arbeide på en tifredsstillende måte. Likeledes er det nødvendig med en årlig rapportering. En må imidlertid være klar over at med en slik årlig rapportering, vil det bli innmeldt til forvaltning langt flere og høyere beløp enn det er i dag. I dag har vi ingen form for rapportering verken fra skatteligningen eller fra banker og andre finansinstitusjoner. Finansavtalelovens § 25, annet ledd, fungerer overhodet ikke i praksis. Bankene får vi bare med å gjøre dersom en mindreårig har en konto på over kr 75.000 som det ønskes tatt ut midler fra. Da sier bankene til kontohaveren eller til den som vil ta ut midler at de må ha samtykke fra overformynderiet for å kunne foreta uttak. Men inntil så skjer, kan den mindreårige ha konto med flere hundre tusen kroner som ikke er under forvaltning, fordi vi ikke har visst om formuen.

Lovens § 101, nytt nr 3: Vi tror ikke problemet er særlig stort. Forslaget til nytt nr 3 er en gylden middelvei, som gjør at fremtidsfullmakter kan opprettes før lovens ikrafttreden, men ikke blir fullt gyldige før loven trer i kraft. Vi er enige i forslaget.

Side 56 – Økonomiske konsekvenser: Her beregnes kostnadene til verger til kr 52,5 millioner "inkl. mva". En gjør oppmerksom på at det av vergegodtgjørelser ikke skal beregnes merverdiavgift. Dette gjelder også hvis advokater eller rettshjelpere er oppnevnt som verge.

At man trenger en overgangsperiode hvor de gamle overformynderiene fortsatt er i drift i minst tre måneder etter at fylkesmannen har overtatt som vergemålsmyndighet, er åpenbart. Her bør det gis overgangsregler for overformynderier med fast formann, der det skal beregnes og trekkes 6% av renteinntekter mv som skal tilfalle kommunene, slik det er i dag (den gamle vergemålslovens § 30, annet ledd). En kan tenke seg at disse 6% beregnes ut den ekstra driftsperioden (f eks i 3 måneder), idet kommunene vil ha ikke ubetydelige utgifter til drift av overformynderiene i denne overgangsperioden. Alternativt kan fylkesmannen dekke kommunens utgifter etter lovens ikrafttreden.

Vi står selvsagt gjerne til disposisjon for en nærmere samtale om våre kommentarer, hvis det er ønskelig.

Strømmen, 21.03.2011.

SKEDSMO OVERFORMYNDERI

Martin Staurem/Formann